UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 740. Gregorii Pap. III. Annus 10. Leonis Isavr. Imp. Annus 25.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

ſancti Petri omnibus antehac Barbaris etiam hoſtibus & hæreticis reuerendam injicere auſus eſt; mulctatus amiſſione regni in filio, omnique gente Longobardorum; qui quamuis aliàs ſemper grauibus fuerint delictis obnoxij; tolerati tamen à Deo, & regnare hactenùs permiſſi ſunt in Italia: cùm verò attingere auſi ſunt ipſam ſacroſanctam Petri baſilicam, à regno penitùs in perpetuum excidere, poſitiq; ſunt in exemplum iræ diuinæ cęteris principibus, quanto periculo inconceſſa tententur.

IESV CHRISTI
Annus 740.

Gregorii Pap. III. Annus 10. — Leonis Isavr. Imp. Annus 25.

I. Redemptoris annus ſeptingenteſimus quadrageſimus Indictione inchoatur octauâ, quo ſanctus Bonifacius Germanorum Apoſtolus, vbi accepiſſet litteras à Gregorio Papa datas anno ſuperiori, quarto Kalendas Nouembris de Concilio congregando; de quo & monuerat idem Pontifex Epiſcopos Boioariæ & Alemanniæ annrannum, litteris eidem Bonifacio redeunti in Germaniam datis: obſeruantiſſimus cuſtos Pontificiorum mandatorum, vigilantiſſimo ſtudio, ex more implere ſtuduit, quod ſciret magnâ induſtriâ imperatum.

II. Quod ad locum ſpectat, Auguſtęne, an alibi prope Danubium fuerit celebratum (vterque enim locus litteris Pontificijs nominatus reperitur) haud ſatis exploratum habetur; cùm alioqui Auguſtæ celebratum eſſe, ſunt qui aſſerant. Cæterùm re verâ habitum fuiſſe dictum Concilium documentis plurimis perſpectum habetur; præſertim verò ex eiuſdem Bonifacij epiſtola data ad Cuthbertum Archiepiſcopum in Anglia. nam id ex multis quæ in ea continentur argumentis, poſſumus intelligere, vtpote quòd contineat ea quæ per eos in Synodo tractanda Pontifex monuiſſet, & inter alia de cogenda annis ſingulis Synodo; quodque prima hæc ab eis Synodus celebrata videatur. Occaſio enim eius ſcribendæ epiſtolæ Bonifacio illa extitit, quòd cùm Cuthbertus reditum Bonifacij ex Vrbe accepiſſet; caritatis ergo veteris amicitiæ cultor, viſitationis causâ ad eum diaconum ſuum miſit cum muneribus, deditque litteras. Quibus grato animo Bonifacius acceptis, reddidit ad eum ſuas Apoſtolico planè homine & martyrij candidato digniſſimas, quibus & de rebus recens geſtis reddidit certiorem, nimirùm de ſua legatione Apoſtolica Romæ confirmata, de Concilio congregato eiuſdem Pontificis iuſſione; immò nec illud prætermittendum putauit, quod magno cum dolore toto itinere conſpexerat, nempe ex Anglia deductas fœminas ſub pio peregrinationis prætextu Romam ad ſancta limina Apoſtolorum, quæ ſatanæ laqueis irretitæ ſuam in via proſtituiſſent publicè pudicitiam. Cùm igitur plures in vnum conſentiant coniecturæ, quòd ea epiſtola Bonifacius non de alia aliqua quàm de iſta, de qua ſermo eſt, Synodo agat; illam hic tibi integrâ reddendam putauimus. De qua illud primùm accipe, Cuthbertum Archiepiſcopum, ad quem ſcribit, hoc ipſo anno Domini ſeptingenteſimo quadrageſimo (vt apud Bedam in epitome legitur) poſt Nothelmum, de quo ſuperiùs dictum eſt, fuiſſe conſecratum Epiſcopum Dorouernenſis Eccleſiæ, prædeceſſore iam anno ſuperiori defuncto. Hincq; eſt quòd Bonifacius hac epiſtola plura ingerit de miniſterio paſtorali, quo nouum Antiſtitem moneat, vt in diœceſi ſua quæ corrigenda sũt, corrigat; quod & mirabili dexteritate concinnat, dum ſeipſum deplorans, quid ſit illi timendum, & nauiter operandum, inſinuat. ſic enim ſe habet:

III. *Spiritalis affinitatis neceſſitudine copulando fratri Archipontificatus infulâ ſublimato Coëpiſcopo Cuthberto Bonifacius Legatus Germanicus Catholicæ & Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ optabilem in Chriſto ſalutem intimæ.*

*Scriptum eſt in libro Salomonis[a]: Beatus homo qui inuenit amicum, cum quo poſſit loqui, quaſi cum ſemetipſo. Cum muneribus muniſicentiæ veſtræ dulciſſimas litteras veſtras fraterna charitate interlitas, Deo & vobis gratias agentes, filio veſtro diacono Cyndberto efferente ſuſcepimus; viua vocis quoque melliflua colloquia veſtra de fraternis conſilijs per illum nobis charitas veſtra mandauit: quæ conſiliorum ſpiritualia colloquia optamus, vt Deo volente, quamdiu in hac mortali vita viuamus, inter nos iugiter inſinuentur, illo * operante, à quo ſola ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera: vos meliùs, & pleniùs, quibus Deus multa donauit & prudentius noſſe, & meliùs & pleniùs poſſe ſcimus; nos quaſi in paucis fideles; veſtri & deuoti ſtudemus inſtrui aureo cœleſtis amoris vinculo, quod rumpi non poteſt, inuicem catenati. Nam labor noſtri miniſterij vnius & eiuſdem cauſa eſſe dignoſcitur, & æqualis ſpeculatio in curis Eccleſiarum ſiue populorum nobis credita eſt, ſiue in docendo, ſiue in hortãdo, & monendo ſiue in defendendo canonicos gradus, vel plebeios. Idcircò humillimè, vt ille inſinuauit, ſimilia faciamus.* [a] Eccl. 25 *præſtante

IV. DE SYNODO CELEBRATA.

Maior enim nobis ſolicitudo Eccleſiarum, & cura populorum propter pallia credita & recepta, quàm cæteris Epiſcopis, qui propria tantùm procurant parochias, incumbit. Propterea, cariſſime, non quia veſtra prudentia opus ſit ruſticitatis noſtra ſtatuta audire, vel legere; ſed propter bonam, humilem, & ſanctam voluntatem veſtram putamus vos libentius ſcire velle, quàm neſcire, quæ hic ſacerdotes nobiſcum ſeruãda decreuêre, vobis emendanda & corrigenda deſtinamus.

Decreuimus autem in noſtro Synodali conuentu, & confeſſi ſumus Fidem Catholicam, & vnitatem, & ſubiectionem Romanæ Eccleſiæ fine tenus vitæ noſtræ velle ſeruare, ſancto Petro & † vicario eius velle ſubijci. Synodum per omnes annos congregare. Metropolitanos pallia ab illa ſede quærere, & per omnia præcepta ſancti Petri canonicè ſequi deſiderare, vt inter oues ſibi commendatas numeremur: Et iſti confeſſioni vniuerſi conſenſimus, & ſubſcripſimus, & ad corpus ſancti Petri Principis Apoſtolorum direximus: quod gratulando clerus Romanus & Pontifex ſuſcepit.

† Sic vſurpatur impropriè vox iſta Vicarius, vſu loquendi illius temporis quod loco Petri Chriſti vicē Papa gerat in terris.

Statuimus, vt per annos ſingulos canonum decreta & Eccleſiæ iura, & norma regularis vitæ in Synodo legantur, & recuperentur.

V. * vero CANONES CONCILII PER S. BONIFA. HABITI.

*Decreuimus, vt metropolitanus, qui ſit pallio ſublimatus, hortetur cæteros, & admoneat, vt inueſtiget quis ſit inter eos curioſus de ſalute populi, quis * vt negligens ſeruus Dei. Venationes, & ſiluaticas vagationes cum canibus, & ne accipitres & falcones habeant, prohibuimus. Statuimus, vt per annos ſingulos vnuſquiſque presbyter Epiſcopo ſuo in Quadrageſima rationem miniſterij ſui reddat, ſiue de Fide Catholica, ſiue de Baptiſmo, ſiue de ordine miniſterij ſui. Statuimus, vt ſingulis annis vnuſquiſque Epiſcopus Parochiam ſuam ſolicitè circumeat populum confirmare, & plebes docere, & inueſtigare, & prohibere paganas obſeruationes, * diuinos, vel ſortilegos, auguria, phylacteria, incantationes, vel omnes ſpurcitias Gentilium. Interdiximus ſeruis Dei, vt pompato habitu, vel ſago, vel armis non vtantur. Statuimus, quòd proprium ſit Metropolitani, iuxta canonum ſtatuta ſubiectorum ſibi Epiſcoporum inueſtigare mores & ſolicitudinem circa populos, quales ſit, & moneat, vt Epiſcopi à Synodo venientes in propria parochia cum presbyteris, & Abbatibus conuentum habentes præcepta Synodi * obſeruare inſinuando præcipiant. & vnuſquiſque Epiſcopus, ſi quid in ſua diœceſi corrigere, vel emendare nequiuerit, idem in Synodo coram Archiepiſcopis, & palàm omnibus ad corrigendum inſinuet, eodem modo, quo Romana Eccleſia nos ordinatos cum ſacramento conſtrinxit, vt ſi ſacerdotes, vel plebes à lege Dei deuiaſſe * viderim, & corrigere non * potuerim, fideliter ſemper Sedi Apoſtolicæ, & Vicario ſancti Petri ad emendandum * indicauerim: ſic enim, niſi fallor, omnes Epiſcopi * debeant Metropolitano, & ipſi Romano Pontifici ſi quid de corrigendis populis apud eos impoſſibile eſt, notum facere, & ſic alieni fient à ſanguine animarum perditarum.* * diuinationes, vel ſortilegia * ſeruare * viderent * poſſent * indicarẽ * debẽt

VI. DE PASTORALI SOLICITVDINE.

De cætero, frater cariſſime, quia nobis æqualis labor, & maius periculum imminet, quàm cæteris ſacerdotibus, quia canones antiqui præcipiunt, vt omnes ſciant Metropolitanum ſolicitudinem totius prouinciæ gerere. Et (vt verbi gratia dicam ſicut rorem) nauim gubernandam inter fluctus ſeri maris ſemel ſuſcepimus, quam nec cautè regere, nec ſine peccato dimittere valemus: quia, vt quidam ſapientium dicit: Si periculoſum eſt nauim inter fluctus cautè non regere; quantò periculoſius eſt, eam viduatam deſerentibus fluctuantem in tempeſtate relinquere! Et idcirco Eccleſia

cleſia, quæ velut nauis magna per mare mundi huius enauigat, diuerſiſq; tempeſtatum fluctibus in hac vita tunditur: non eſt tamen relinquenda, ſed regenda. Cuius rei in exemplo priores Patres habemus Clementem, & Cornelium, & cæteros ſanctos plures in vrbe Roma; Cyprianum in Carthagine, Athanaſium in Alexandria, qui ſub Paganis Imperatoribus nauem Chriſti, immo cariſſimam ſponſam eius Eccleſiam ſeruabant docendo, defendendo, laborando, & patiendo, vſque ad ſanguinis effuſionem gubernabant.

VII. * memetipſo a Cant. 1. b Iſai. 5. * nunc — Poſſum enim de * meipſo pro certo, iuxta vocem Cantici Canticorum dicere: a Filij matris meæ pugnauerunt contra me. Poſuerunt me cuſtodem in vineis, vineam meam nō cuſtodiui. Vinea enim, ſecundum Eſaiam b Prophetam Domini Sabaoth, domus Iſrael eſt. * Hæc videlicet Eccleſia Catholica eſſe comprobatur, cuius Synodum congregandam iuſſu Pontificis Romani, & rogatu Principum Francorum & Gallorum ſub ſpe reſtaurandæ legis Chriſti ſuſcepi, circumſodi, * confinium ſtercore appetitam, ſed non cuſtodiui. Cum c autem expectarem vt faceret vuas, fecit labruſcas. Et iuxta alium Prophetam: Mentitur d opus oliuæ, & campi non facient eſcā. Sed proh dolor, eſſe meus labor iuxta ſimilitudinem eſſe videtur canis latrantis, & videntis fures, & latrones frangere & ſuffodere, & vaſtare domum domini ſui, & quia defenſionis auxiliatores non habeat, ſubmurmurat atq; ingemiſcat & lugeat.

* cophinū c Iſai. 5. d Hab. 2.

VIII. e Act. 20. — Nunc autem quod mihi in tanto periculo poſito iuſtum & cautum eſſe videtur, ſalubre conſilium veſtrum quærens, & ſicut deſiderans, inſinuo libertatem prædicandi. Dico, vt in e Actibus Apoſtolorum Paulus Apoſtolus ſacerdotibus intimauit, dicens: Conteſtor vos hodiernā die, quia mundus ſum ab omnium ſanguine. Non enim ſubterfugi quo minus annunciarem vobis omne conſilium Dei. Attendite vobis & vniuerſo gregi in quo vos Spiritus ſanctus poſuit regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo. Regnum, inquit, Dei, inter vos ambulans prædicaui, vt me aliorum ab omnium perditione ſeruarem. Nam f Apoſtolus Epiſcopum, g Propheta ſpeculatorem, h Saluator mundi paſtorem Eccleſiæ ſacerdotem appellat, & omnes tacentem peccata populi doctorem ſanguinis animarum perditarum reum ſub ſilentio eſſe cōprobant. Propter hoc horribilis & maxima neceſſitas cogit, vt iuxta dictum Apoſtoli nos formam debeamus exhibere fidelibus, hoc eſt (niſi me fallit opinio) ita iuſte viuendum doctori, ne dicta ſua repugnantibus factis euacuet, & ne cum ſit de proprio tutus, alieno damnetur peccato: quia ad hoc eſt Eccleſiæ Dei præpoſitus, vt non ſolum bene viuendo alios exemplo inſtituat, ſed etiam ſubueniendo et prædicando ſingulis ante oculos peccata ſua conſtituat, & quæ pœna maneat duros, quæ gloria obedientes oſtendat: quia iuxta verbum Domini ad i Ezechielem, cui diſpenſatio verbi commiſſa eſt, etiamſi ſanctè viuat, & tamen perditè viuentes arguere aut erubeſcat, aut metuat, cum omnibus, qui eo tacente * perierunt, condemnabitur. Et quid ei proderit non puniri ſuo, qui puniendus eſt alieno peccato?

f Ibid. g Ezec. 3. h Ioā. 21. PRO ALIENA SALVTE SOLLICITI SACERDOTES. i Ezec. 3. * perierunt

IX. k Ezec. 3. — Taciturnitatem quidem ſacerdotis Dominus ad k Ezechielem loquens terribiliter prohibet, & ſpeculatorem ſacerdotem appellat; vt ſicut ſpeculatoris eſt de loco editiori plus omnibus cōtemplari, ita ſacerdos debet eſſe meritorū ſublimitate celſior, & maioris ſcientiæ habere gratiā, quâ poſſit cæteros inſtruere. Audiens, inquit, de ore meo ſermonem, annuntiabis eis ex me. Indicat: vt hoc dicat ſacerdos, quod ex diuina doctrina didicerit, quod illi Deus inſpirauerit, non quod humano ſenſu inuenerit: Annuntiabis, inquit, ex me, non ex te. Mea verba loquetur: non eſt, quod ex his tanquam de tuis iactes. Ex me, inquit, eis annuntiabis. Si me dicente ad impium, impie morte morieris, non fuerit loquutus, vt ſe cuſtodiat impius à via ſua, ipſe impius in iniquitate ſua morietur: ſanguinem verò eius de manu tua requirā. At ſi aperte dicat ſibi peccata ſua non annunciaueris, & ſi eum non arguerit, vt conuertatur, & viuat, & te, qui non increpaſti, & ipſum qui te tacente peccauit, flammis perennibus tradam.

SACERDOTES LIBERE ARGVANT DELINQVENTES.

X. l 1.Pet. 5. — Non ſimus ergo tam ſtulti, vel tam ferrei pectoris, vt nos iſta verba Domini non terreant. Non ſimus tam alieni à fide, vt iſta verba Domini non credamus; ſed excitemur & exhortemur fratres noſtros venerandis verbis S. Petri Apoſtoli: l Sobrij eſtote, & vigilate, quia aduerſarius veſter diabolus, tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret: cui reſiſtite fortes in fide: ſcientes eandem paſſionem, quæ in mundo eſt, veſtræ fraternitati fieri. Et Epiſcopus Synodi veſtræ ſubiectionem adiutorium? Sancti Pauli Apoſtoli admoneamus m Timotheo dicentis: Teſtificor coram Deo & Chriſto Ieſu, qui iudicaturus eſt viuos & mortuos, per aduentum ipſius & regnum eius: prædica verbum, inſta opportunè, importunè, argue, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina. Erit enim tempus prædictum ab Apoſtolis tempus; cum ſanam doctrinam non ſuſtinebunt, ſed ad ſua deſideria coaceruabunt ſibi magiſtros. Clamemus in fortitudine, iuxta dictum n Prophetæ, qui annunciauit pacem in terris hominibus bonæ voluntatis. Ille namq; in fortitudine clamat, quem nec metus nec verecundia à prædicatione veritatis impedit.

EPISCOP. ADMONENDI.

Contendamus, auxiliante Domino, vt non ſimus inter illos falſos paſtores omnino, quos Propheta accuſat, dicens: o Hæc dicit Dominus Deus: Væ paſtoribus Iſrael, qui paſcebant ſemetipſos: nonne greges paſcuntur à paſtoribus? Lac comedebatis, & lanis operiebamini: quod craſſum erat, occidebatis: gregem autem meum non paſcebatis. Quod infirmum fuit nō conſolidaſtis, & quod ægrotum non ſanaſtis: quod fractum eſt non alligaſtis, & quod abiectum eſt non reduxiſtis: quod perierat non quæſiſtis, ſed cum auſteritate imperabatis, & cum potentia. Et diſperſæ ſunt oues meæ, eo quod non eſſet paſtor, & factæ ſunt in deuorationem omnium beſtiarum agri. Væ, quod Propheta dicit pro maledictione ponit: per paſtores autem ipſos ſignificauit: greges Domini, id eſt, fideles populos aſcendunt; ſed ſeruent ipſos paſcunt, qui non populi ſalutem, ſed ſuas voluntates attendunt, ſicut Leui omnino Chriſti oblationem [illegible] vidimus, at decimis fidelium ſuſcipiunt, & curam gregis Domini deponunt. Non ſanant ſpiritualis officio infirmum peccatis; non ſolidant ſacerdotali ope diuerſis tribulationibus fractum; non reuocant errantem ad viam ſalutis: non requirunt ſubiectum [illegible] deſperatione perditum: nec eſſe [illegible] tiam potentum, qui in eos ſæuiunt vt diſperdant. Aſſeclas nec diuites peccantes vel potentes non ſolum non arguunt, ſed [illegible] venerantur, & ideo minaciter ſuperbiam talium ſermonibus contundit, dicens: Væ paſtoribus Iſrael. & iterum: Propterea paſtores audite verbum Domini. Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipſe ſuper paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare eos faciam, vt vltra non paſcant gregem, nec paſcant amplius ſemetipſos. Quid eſt aliud, quàm paſtores, qui ſeruiunt ſibi, non paſcunt, de ſublimitate honoris [illegible] proijciendi? At hæc omnia quis non intelligat, niſi quiſ [illegible] credidit? nam omnia quæ Deus voluit obſcura, tam aperte [illegible] & ſui nominis auctoritate firmauit, vt ea facilè, quod dubium [illegible] quæ ne ſit contentum, [illegible] & diuina mentientes fugerent. Quando autem illa dicta * Dei? [illegible] quis futurum eſſe non credat, quod [illegible] Deus [illegible] credat? Et horum, & his ſimilium conſideratione percutior, & timor & tremor venerunt ſuper me, & contexerunt me tenebræ peccatorum meorum. & ſimul ſuſceptum gubernationem Eccleſiæ ſi licuiſſet, placuiſſet mihi omnino dimittere, ſi ſolatium vel exempla Patrum, vel ſcripturæ ſacræ confortarent actiue.

XI. — Idcirco ſi [illegible] quia hæc omnia ita ſe habent, & veritas fatigari poteſt, vinci autem & falli non poteſt, fatigata mens noſtra confugiat ad illum, qui per Salomonem dicit: p Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ. In omnibus vijs tuis cogita illum, & ipſe diriget greſſus tuos. Et alibi: q Turris fortiſſima nomen Domini, ad ipſum confugit iuſtus, & ſaluabitur. Stemus in iuſtitia, & præparemus animas noſtras ad tentationem, vt ſuſtineamus ſuſtentationem Dei, & dicamus ei: Domine refugium factus es nobis à generatione & progenie. Confidamus in eum, qui nobis onus impoſuit, quod per nos portare non poſſumus, portemus per illum, qui eſt omnipotens, qui dixit: r Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. Stemus in prælio in die Domini, quia dies tribulationis & anguſtiæ venerunt [illegible] nos. Moriamur ſi Deus voluerit, pro ſanctis legibus Patrum noſtrorum, vt hæreditatem cum illis æternam conſequi mereamur. Non ſimus canes muti, non ſimus taciti ſpeculatores, non ſimus mercenarij lupum fugientes, ſed paſtores ſolliciti vigilantes ſuper gregem Chriſti, prædicantes maiori & minori, diuiti & pauperi omne conſilium Dei, omnibus gradibus, vel ætatibus, in quantum Deus donauerit poſſe, opportunè, importunè, eo modo quo S. Gregorius [illegible] in libro Paſtorali conſcripſit.

Prætereanon taceo caritati veſtræ, quia omnibus ſeruis Dei, qui hic vel in Scriptura, vel in timore Dei, probatiſſimi eſſe videntur, diſplicet, quod bonum & honeſtum paſtoralis * veſtra Eccleſia-

dulterii, & aliquod leuamentum turpitudinis eſſet, ſi prohiberet ſynodus, & Principes veſtri mulieribus frequentiam, quam ad Romanam ciuitatem veniendo, & redeundo faciunt; quia ex magna parte pereunt, paucis remanentibus integris. Perpauca enim ſunt ciuitates in Longobardia, vel in Francia, aut in Gallia, in quanon ſit adultera, vel meretrix generis Anglorum, quod ſcandalum eſt & turpitudo totius Eccleſiæ veſtræ.

XIII. *Illud autem quòd laicus homo, vel imperator, vel Rex, aut aliquis Præfectorum vel Comitum ſeculari poteſtate fultus ſibi per violentiam rapiat monaſterium de poteſtate Epiſcopi, vel Ab*batiſſæ, & * incipiat ipſe vice Abbatis regere, *& habere ſub ſe monachos, & pecuniam poſſidere, quæ fuit Chriſti ſanguine comparata: talem hominem antiqui patres nominabant raptorem & ſacrilegum, & homicidam pauperum, & lupum diaboli intrantem in ouile Chriſti, & maximo anathematis vinculo damnandum ante tribunal Chriſti. De talibus memorare ſancti* [d] *Pauli Apoſtoli ad Timotheum dicentis: Diuitibus huius ſeculi præcipe, non ſuperbè ſapere neq; ſperare in incerto diuitiarū, ſed in* DEO *qui præſtat omnia. Talibus ſi correptionem Eccleſiæ non recipiunt, quia vt Ethnici, & publicani ſunt, nec viui nec mortui communicant Eccleſiæ Dei: Talibus, quia & hic & ibi * reperiuntur, cum gratia* DEI *clangamus, ne tacentes damnemur.*

XIV. ** Superuacuam hic & Deo odibilem veſtimentorum ſuperſtitionem omni intentione prohibere ſtudete; quia illa ornamenta veſtium (vt illis videtur, quod ab aliis turpitudo dicitur) latiſſimis clauis, vermium imaginibus clauata, aduentum Antichriſti ab illo tranſmiſſa præcurrunt. Illius calliditate * per miniſtros ſuos introducere intra clauſtra monaſteriorū fornicationem, & luxuriā,* &c. hucuſque epiſtola, cui finis deeſſe videtur.

Iam verò quid eodem anno in anglia acciderit memoriā dignum iiſdem Annalibus intexamus: Rex Occidentalium Saxonum ſanctorum Regum ſuorum prędeceſſorum inſignis pietatis æmulus, nolens illis ſe denegerem demonſtrare, perpetuo pietatis monumento erga Romanam Eccleſiam fidem ſuā voluit reliquiſſe teſtatam. Nuntium ſiquidē remiſēre regno anteceſſores Reges, de quibus ſuis locis ſuperiùs dictum eſt, Ceadualla & Huu & peregrinantes Romam ad Limina Apoſtolorum, illic monaſticam vitam amplexi, ſancto fine in Domino quieuēre. Ille verò antequam regno ſe abdicaret, voluit illud Eccleſiæ Romanæ vectigal iure perpetuo conſtituere, vt domus ſingulæ, ſingulos denarios annuatim ſancto Petro penderent, ſic deuincere populum ſuum ſtudens, vt annui cenſus penſitatione cognoſceret ſe ſubditum ſancto Petro, cuius & fidem firmam illibatamque iugiter conſeruare; quem & ſcientes omnes Dominum eſſe ſuum, propenſiori ſtudio colerent, & in opportunitatibus inuocarent. Ina nomen fuit huic Regi maximè pio cuius vxor Regina nomine Edilburga, licet in ſexu fragili, haud imparem fortitudine ſuo viro ſe exhibuit, dū & ipſa de contemptu mundi peregregium ſpecimē dedit. Monaſticam ſiquidem vitam amplexa, perpetuo ſe ergaſtulo mancipauit, cum monaſterium monialiū ſanctarum ingreſſa, ibidem ex Regina ſe in ancillam conuertit, atq; tantùm ſibi qui imperare delegit, probè ſciens, verè eſſe illum Regē, qui Chriſti amore alijs ſubditum ſe conſtituit, & verè imperare, qui ſuis paſſionibus dominatur.

XV. Omittimus de his loquentes ſingulos hiſtoricos recenſere ſatis, putantes afferre in mediū auctorem illum, qui ſcriba inſtructus doctus, profert de theſauro ſuo noua & vetera; Vigilium dico, qui res Anglorum ſumma cum laude proſequutus, de eodem Rege nunquam ſatis laudato, hæc quæ ſequuntur habet, totidem verbis reddita: *Officia autem eiuſdem Regis pietatis plena infinita produntur, & illud in primis, quòd regnum ſuum Romano Pontifici vectigale fecerit, ſingulis argenteis nummis, quos denarios vocant, in ſingulas domos impoſitis. Fecit autem idem, eius exemplo (vt opinor) ductus, Offa Merciorum Rex, qui non multum poſt tempus regnauit. Fuit is annus ſalutis circiter ſeptingentēſimum quadrageſimum. Hoc vectigal, prout quidā ſcribunt, auxit poſt hæc Ethelulphus, ſeu Athulphus Rex, qui vt proximo libro demonſtrabitur, totam ferè inſulæ imperium obtinuit.* hæc ipſe. qui & de ſuo tempore, nempe præſenti ſeculo iſta ſubiicit: *Omnis Anglia hoc tempore iſtud vectigal, pietatis & religionis causâ Romano Pontifici pendit domeſticatim collatum, & nummi illi argentei vocantur à vulgo, Denarij diui Petri quos Pontificum. Quæſtor, quem non inſcienter, Collectorē nuncupant, exigit. Nos hanc olim quæſturam aliquot per annos geſſimus, eiuſq; muneris obeundi cauſā primum in Angliam venimus.* hæc ipſe, ſcribens ad Henricum octauum tunc Regem, anno Redemptoris milleſimo quingenteſimo trigeſimo tertio, cùm Londini eſſet. Sed mirandum illud accidit: vbi ceſſauit pendi vectigal iſtud vtcumque malè redemptum, hæreſum alluuione Anglicana Eccleſia abſorbetur. At de rebus Angliæ ſatis.

Iam inuiſamus Orientalem Eccleſiam, quam ſub duro iugo perſecutoris Imperatoris reliquimus laborantē, cùm vbique terrarum eius Imperio ſubditarum Orthodoxis omnibus nonniſi luctus eſſet & dolor; alijs dirâ morte mulctatis, proſcriptis alijs, diuerſi generis cruciatibus alijs afflictatis, alijs mancipatis carceribus, fame frigoreque conſumptis, ludibrijs popularibus expoſitis alijs, per publica loca tractis, membriſq; diſtractis aliiſq; pœnis affectis, præter multitudinem haud mediocrem illorum, qui è ciuitatibus, relictis bonis omnibus, ſpontè migrantes in ſolitudines, voluntario exilio facti extorres, abdita montium petiēre, & receſſus quæſiēre ſiluarum, antra ferarū ſua domicilia facientes. Dum inter hæc Imperator, quaſi (vt ſibi viſus) de idololatria profligata triumphans, lætus incederet atque ſuperbus, vtpote quòd de proſtrata impietate, & puro cultu reddito Deitatis, ipſum Deum ſibi fecerit debitorem. Qui (ſicut in Pſalmo [a] eſt) de cœlo auditum fecit iudicium: terra tremuit & quieuit: iuxta illud [b]. Nam reſpiciens iratus terram fecit eam tremere: haud enim diutiùs tolerans mala prænuntijs iræ ſuæ perterrefecit Imperatorem: Etenim irato numine totus contremuit Oriens, ciuitates complures æquatæ ſolo fuēre, & quæ erant in vrbe ſtatuæ Imperatorum collapſæ, contritæ ſunt, quaſi ipſæ ſtare non poſſent, vbi ſacræ imagines eſſent ab impio Leone proſtratæ; qui nec ipſe quidem ampliùs potuit eſſe ſuperſtes: nam paucos poſt menſes à terræmotu (vt dicetur) ex hac vita ſublatus eſt. At quomodo hæc ſe habuerint, à Theophane petamus: in quo primùm emendes, quod habet id accidiſſe vigeſimo tertio Leonis Imp. anno; corrigaſq; ex iis quæ ipſemet ſubdit, id factū menſe Octobri, nonâ Indictione, inchoatâ iam ipſa menſe Septembri, præſentem per indictionis notam ſignificans annum vigeſimum quintum, iuxta initam ſuperiùs rationē eiuſdem imperatoris, inchoatum ab octauo Kalend. Aprilis: *eodem* (inquit) *anno, terræmotus factus eſt magnus atq; terribilis Conſtantinopoli, ſeptimo Kalendas Nouembris, indictionis nonæ, feriâ quartâ, horâ octauâ. Et corruerunt Eccleſiæ & monaſteria, populuſq; multus extinctus eſt. Cecidit autem & ſimulachrum, quod ſtabat ſuper Attali porta magni Conſtantini vnà cum ipſo Attalo, & titulus Arcadij, qui ſupra Xerophili columna ſtabat, & ſimulachrū maioris Theodoſij, quod ſuper auream portam videbatur, necnon & terreni vrbis muri & ciuitates & villæ in Thracia, & Nicomedia in Bithynia & Prænetus & Nicæa, in qua ſalua tantùm remanſit Eccleſia. Fugit autem mare & terminos ſuos in quibuſdā locis, & perdurauit terræmotus menſibus duodecim.* hucuſque Theophanes. qui & ſubdit, tantam cladem Leonem in ſuum lucrum conuertiſſe, tributo ſuperimpoſito, vt ad muros inſtaurandos ciuitatis per ſingulos * aureos nummus argenteus ſolueretur: quod & propagatum in poſteros tradunt.

XVI. *(beside the paragraph beginning "Iam inuiſamus")*

TERRÆMOTVS CONSTANTINOP. VEXAT.

TERRÆMOTVS MAXIMVS CONSTANTINOP.

XVII. Remanſit terræmotus huius memoria in Græcorum Menologio Baſilij Imperatoris iuſſu collecto, perpetuo elogio conſignata verbis iſtis: *Vigeſimo quinto Leonis Iſauri Principatûs anno, indictione nonâ, vigeſimaſextâ Octobris die, in S. Demetrij cōmemoratione, factus eſt ingens & terribilis terræmotus Conſtantinopoli, & omnes domus & Eccleſiæ conciderunt, multiq; ruinis oppreſſi ſunt mortui. Vnde tā terribilis terræmotus memoriā recolentes ſupplicamus, & ad magnū & ſacrū immaculatiſſimæ Dominæ noſtræ Dei genitricis ſemperq; Virginis Mariæ templū, quod eſt in Blachernis, ſupplicātes, & eā intensè precātes, & ex ipſa ſine viri ſemine vel corruptione propter nos natū peccatores Dominū noſtrum Ieſum Chriſtū orantes, vt nos à ſua iuſta liberet ira contra nos excitata.* hactenùs in Menologio memoria terræmotus annis ſingulis recoli ſolēniter cōſueta.

[a] Pſal. 75.
[b] Pſal. 103.

XVIII. LONGOBARDI INFESTANT ROMAM ET CAMPANIAM.

Quod ad res ſpectat Occidentales, Roma ipſa motu bellico exagitatur, parante aduerſus eã exercitum Luithprando Rege Longobardorum, eò quòd (vt anno ſuperiori dictum eſt, Romanorum auxilio Tranſamundus Dux Spoletanus ab ipſo expulſus, in Ducatum fuerat reſtitutus; ipſe verò Tranſamundus haud ſtans promiſſis æque Romanis apparuiſſet infidelis, ſibiq; vendicaſſet Galleſium caſtrum. His preſſus anguſtijs Gregorius Pontifex, ad petendum auxilium à Carolo Martello Duce Francorum legationem ornauit honorificam ſatis, miſitq; eidem ſacra munera. De his enim hæc apud Anaſtaſium leguntur his verbis: *Huius temporibus concuſſa eſt prouincia Romanæ ditioni ſubiecta, à nefandis Longobardis ſimul & Rege eorum Luithprando. Veniensq; Romam in campo Neronis tendit tentoria, deprædataq; Campaniâ multos nobiles de Romanis more Longobardorum totondit ac veſtiuit.*

XIX. DE LEGATIONE GREG. PAP. AD CAROLVM MARTELLVM.

Pro quo vir Dei Gregorius Papa vndique dolore conſtrictus ſacras claues ex Confeſſione beati Petri Apoſtoli accipiens, direxit nauali itinere ad partes Franciæ Carolo ſagaciſſimo viro, qui tunc regnum regebat Francorum, per miſſos ſuos, id eſt, Anaſtaſium ſanctiſſimum virum Epiſcopum, necnon & Sergium presbyterum, ad poſtulandum à præfato excellentiſſimo Carolo vt eos à tanta oppreſſione Longobardorum liberaret. Eodem tempore neceſſitate compulſus plurimam partem murorum huius ciuitatis Romanæ reſtaurauit: alimoniam quoque artificum & pretium ad emendam calcem de proprio tribuit. Huius denique temporibus * *Galleſium caſtrum, pro quo quotidiè expugnabatur Ducatus Romanus à Ducato Spoletano, pecuniâ non paruâ Transamundo Duce eorum redemit vt ceſſarent bella & † queſtiones, potuit cauſam finire, atq; in compage ſanctæ Reipublicæ atque corpore Chriſti dicti exercitus Romani annecti præcepit.* hactenus Anaſtaſius. Sunt qui confundant hanc legationem cum illa ad eundem Carolum à Gregorio ſecundo miſſa. Sed planè diuerſa iſta ab illa fuiſſe conuincitur: ſiquidem illa non aduerſus Longobardos, ſed aduerſus hæreticum Imperatorem miſſa fuit, quod etiam Græci auctores affirmant; iſtam verò ad reprimendum Longobardorum furorem eſſe directam apparet, præterea tunc ab eodem Carolo reciprocam fuiſſe miſſam legationem conſtat; modo verò nequaquam, eò quòd morte, quæ ſequenti anno contigit, fuerit ille ne id faceret impeditus. Sanè quidem auctor ſui temporis res geſtas ſcribens, qui appendicem addidit ad Gregorium Turonenſem, his tradit miſſam eſſe legationem ad eundem Carolum à Gregorio Papa cum iiſdem ſacris muneribus clauium, vt planè de his dubitatio eſſe non poſſit.

* Gallienſium.

† Locus corruptus.

Cæterum hæc quæ ab Anaſtaſio ſunt enarrata, certiorem & magis integram vendicant ſibi fidem ex epiſtola Gregorij ipſius Romani Pontificis, quam hoc anno (vt ex ea apparet) ſcripſit ad Carolum Martellum: eam itaque deſcribendam hic tibi operæpretium duximus, vt ex ea res geſtæ exploratæ reddantur. Contulimus eam cum duobus exemplaribus, quò mendis abſoluta reddatur. ſic enim ſe habet [a]:

[a] Recitat eadem epiſt. tom. 9. cap. 10

Domino excellentiſſimo filio Carolo Subregulo Gregorius Papa.

XX. EPISTOLA POSTERIOR GREG. PAP. AD CAROLVM MARTELLVM.

Nimiâ fluctuamur tribulatione, & lachrymæ die noctuq; ab oculis noſtris non deficiunt, quando conſpicimus quotidie & vndique Eccleſiam ſanctam Dei à ſuis, in quibus ſpes erat vindicandi, deſtitui filijs. Propterea coarctati dolore, in gemitu & luctu conſiſtimus, dum cernimus, id quod modicum remanſerat præterito anno pro ſubſidio & alimento pauperum Chriſti, ſeu luminariorum concinnatione in partibus Rauennatium, nunc gladio & igne cuncta conſumi à Luithprando & Hilprãdo Regibus Longobardorum. Sed in iſtis partibus Romanis mittentes plures exercitus, ſimilia nobis fecerunt, & faciunt; & omnes ſcalas S. Petri deſtruxerunt, & peculia quæ remanſerant, abſtulerunt: Et nulla nobis abs te, excellentiſſime fili, refugium facientibus peruenit hactenus conſolatio. Sed vt conſpicimus, dum indultum à vobis eiſdem Regibus eſt motiones faciendi, quod eorum falſa ſuggeſtio pluſquam noſtra veritas apud vos recepta eſt; & timemus, ne tibi reſpiciat ad peccatum. Quando nunc vbi reſident ipſi Reges, ad exprobrationem noſtram ita proferunt verba, dicentes: Adueniat Carolus, apud quem refugium, & exercitus Francorum; & ſi valent, adiuuent vos, & eruant de manu noſtra.

* *O quam inſanabilis dolor pro his exprobrationibus in noſtro retinetur pectore, dum tales ac tanti filij ſuam ſpiritualem matrem, ſanctam Dei Eccleſiam, eiuſq; populum peculiarem non conantur defendere: Potens eſt, carißime fili, ipſe Princeps Apoſtolorum, ob à Deo ſibi conceſſa poteſtatem, ſuam defendere domum & populum peculiarem, atque de inimicis dare vindictam; ſed filiorum fidelium mentes probat.*

XXI.

Non credas, fili, falſidicis ſuggeſtionibus & ſuaſionibus eorundem Regum. Omnia enim tibi falsò ſuggerunt, ſcribentes circumuentiones; quòd quaſi aliquam culpam commiſſam habeant eis eorum Duces, id eſt, Spoletinus & Beneuentanus. Sed omnia mendacia ſunt. Non enim pro alio (ſatisfaciat tibi veritas, fili) eoſdem Duces perſequuntur crimine, niſi pro eo quòd noluerunt præterito anno de ſuis partibus ſuper nos irruere, & (ſicut illi fecerunt) res SS. Apoſtolorum deſtruere & peculiarem populum deprædare, ita dicentes ipſi Duces: * *Quia contra Eccleſiam ſanctam Dei, eiuſq; populum peculiarem non exercitamus, quoniam & pactum cum eis habemus, & ex ipſa Eccleſia fidem accepimus: ideoq; mucro eorum deſæuit contra eos. Nam ipſi prædicti Duces parati fuerunt, & ſunt ſecundùm antiquam conſuetudinem eis obedire: ſed illi retinentes eam prout, quod ſuperius diximus, per exquiſitam occaſionem volentes illos & nos deſtruere & inuadere; ideoque vtroſque perſequuntur, & veſtræ bonitati ſuggerunt falſa. vt & Duces illos nobiliſſimos degradent, & ſuos ibidem prauos ordinent Duces; & amplius quotidie & ex omni parte Dei Eccleſiam expugnent, & res beati Petri Principis Apoſtolorum diſſipent, atque populum peculiarem captiuent.*

XXII.

Tamen vt rei veritas vobis penitus declaretur, Chriſtianiſſime fili, iubeas poſt ipſorum Regum ad propria reuerſionem tuum fideliſſimum miſſum, qui non præmijs corrumpatur, huc dirigere, vt proprijs oculis perſecutionem noſtram, & Dei Eccleſiæ humiliationem, & eius rerum deſolationem, & peregrinorum lachrymas conſpiciatur, & tua deuotioni omnia pandantur.

Sed hortamur tuam bonitatem coram Domino & eius terribili iudicio, Chriſtianiſſime fili, vt propter Deum & animæ tuæ ſalutem, ſubuenias Eccleſiæ S. Petri, & eius peculiari populo, atque eoſdem Reges ſub nimia celeritate repellas. Nec deſpicias deprecationem meam, neque claudas aures à poſtulatione mea; * *ſic non tibi Princeps Apoſtolorum claudat cæleſtia regna.*

Coniuro te per Deum viuũ & verum & per ipſas ſacratiſſimas claues confeſſionis beati Petri, quas vobis ad Regnum direximus, vt non præponas amicitiam Regum Longobardorum amori Principis Apoſtolorum, ſed velociùs ſubuenias feſtinanter, ſicut omnes poſt Deum tuam conſolationem ad noſtram defenſionem; vt in omnibus Gentibus declaretur veſtra fides, & bonum nomen; quatenus & nos cum Propheta [b] mereamur dicere: Exaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te nomen Dei Iacob.

Harum autem litterarum portator * *Anthardus veſter fidelis, quod oculis ſuis vidit, (& nos ei iniunximus) omnia tuæ benignæ excellentiæ viuâ voce narrabit. Et petimus bonitatem tuam coram Deo teſte & iudice, vt nimis feſtinanter leuius dictum tuam, & læta abunda nobis celeriter mittas nuntia, vt laus Apoſtolorum; & die noctuq; pro te, tuiſque fidelibus coram ſacris ſanctis animo, die noctuq; pro te, tuiſque fidelibus coram ſacra Confeſſione Principum Apoſtolorum Petri & Pauli Confeſſionibus Domino fundamus preces.* hucuſque Gregorij ad Carolum epiſtola.

XXIII.

Vidiſti lector, immenſos animi æſtus tanti Pontificis, mentis anguſtias, cordiſque dolorem ipſius quantum intellexiſti. Sed occinas ipſi tu illud Propheticum: [c] *Deus* . . . *iuſto quoniam bene.* & illud: [d] *Quieſcat vox tua à ploratu, & oculi tui à lachrymis, quia eſt merces operi tuo.* Eiſdem quippe viis, quâ humanâ calliditate iniqui humiliare atque deprimere Sedem Apoſtolicam putant, ſe ipſos verò in immenſum attollere & exaltare: eâdem ipſam eleuant & extollunt, ſeipſos verò penitùs perdunt, & ad nihilum redigunt. O mirabilis Deus in conſilijs ſuper filios hominum, dum [e] reprobat conſilia Principum.

Meminiſſe debes hic opportunè, quòd (vt ſuperius dictum eſt) nefandus Imperator Leo Iſauricus ob confractionem ſacrarum imaginum Principum . . . Occidentalium in ſe odia conuertit vſq; adeò, vt in eum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

arma mouere omnes æquè parati eſſent, tamque mouerent: cùm ille in odium Romani Pontificis, cui motus illos omnes tribuit, aſtutâ malitiâ pacis fœdere conciliauit ſibi Regem Longobardorum in Italia potentiſſimum, concitauitq; eum in Romanum Pontificem, eo prætextu quòd fouerent Duces Longobardorum ipſi infeſtos, Spoletinum atque Beneuentanum, in ſpem erigens, vt ſuo auxilio illos eijciens, ſolus abſque ſocijs in Italia Longobardorum eſſet potiturus imperio. Suaſit citò iſta cæca prudentia carnis, & regni dilatandi inſana cupiditas ad malum impulit. Cùm miſer ille, nullâ habitâ ratione ſacrorum, omni penitùs diuini iudicij abiecto timore, diuinis legibus penitùs proculcatis, in Romanam Eccleſiam immiſit exercitum, qui primùm omnium in ſacroſanctam ſancti Petri baſilicam extra muros Vrbis poſitam impetum faciat.

XXIV. Sed toto iſto molimine atque conatu nihil aliud præſtitit ipſi huiuſcemodi abſq; Deo initum & contra Deum adhibitum prauum conſilium, niſi (quod declararunt euentus) vt adimeret ſuis poſteris ipſe regnû auitum in perpetuum; Romanam verò Eccleſiam plurium prouinciarum poſſeſſione locupletaret, augeret gloriâ, potentiâ ditaret, atque cumularet honore. Vt planè ſecundùm illud Dauidicum: *Mentita eſt iniquitas ſibi*. præter ſpem & contra ſpem malè conceptam cuncta ſucceſſerint, licèt ipſa principia viſa ſint eius arridere conſilio, & fauere nequitiæ, ita permittente Deo, vti ita ex vberi lachrymarum ſemente ſancti Pontificis & cum ipſo laborantis Eccleſiæ, locupletiſſima meſſis gaudiorum excreſceret, quã Apoſtolicâ falce lætantes meterent ſucceſſores: Nam ex ſententia Domini, in hoc eſt verbum verum: [a] *Quia alius eſt qui ſeminat, alius eſt qui metit.*

a Ioan. 4.

XXV. Quod autem ad Carolum ſpectat, cur aduerſus Luithprandum non citò ſurrexerit: ea certior ratio afferri poſſe videtur, quod eundem Regem in prælijs aduerſus Saracenos magno diſcrimine, dubiâq; valdè aleâ ſæpè commotis fideliſſimum habuerit adiutorem, cuius ope etiam eoſdem magnâ gloriâ ſuperarit. Ne videretur igitur malum pro bono, animo ingrato rependere, ab inferendis copijs in eum abſtinuit, cui par erat, niſi aduerſus Romanam Eccleſiam militâſſet, etiam (vt ille fecerat) ſuo exercitu præſtò eſſe. Sed quoniam eiuſmodi ratio apud Deû minimè probaretur, cùm religioni ſint iura omnia poſthabenda: inde fortaſsè accidit, quod vindice numine, cito & miſerando interitu fuerit ex hac vita ſublatus, vt dicetur anno ſequenti. De auxilio autem aduerſus Saracenos à Luithprando Carolo præſtito, teſtis eſt ipſa ſepulchralis inſcriptio eiuſdem Regis, ſuo loco inferiùs recitanda.

IESV CHRISTI Annus 741.

GREGORII PAP. III. Annus II. CONSTANTINI COPRON. IMP. Annus I.

I. REDEMPTORIS anno ſeptingenteſimo quadrageſimo primo, Indictione nona die decimo octauo Iunij moritur Leo Imperator: moxque in locum eius, qui cû patre regnabat ſolus imperij habenas moderãdas ſuſcepit. Habentur hęc firma aſſertione Theophanis vbi ait: *Regnauit Leo ab octauo Kalendas Aprilis quintadecima Indictione vſque ad quartumdecimum Kalendas Iulij nona Indictionis, cum regnaſſet annis viginti quinque, menſibus duobus, diebus viginti. Amplexus & Conſtantinus filius eius, Imperij & impietatis eius ſucceſſor ab eodem decimoquarto Kalendas Iulij indictionis nonæ regnare cœpit*, &c. Sed de imperij eius initio corrige ſecundùm ea, quæ ſuo loco ſuperiùs dicta ſunt. ſubdit verò Theophanes:

Talis ergo (vt prædiximus) mortuus eſt Leo tum anima tum corpore mortuus, nimirum detruſus ad inferos, *& imperat eius filius. Et quidem quæcumquè ſub Leone impio Chriſtianis euenerunt, ſiue circa orthodoxam Fidem ſiue ſuper ciuitatibus diſpoſitionibus, ſiue ſuper turpis lucri quæſtu & auaritia per Siciliam, Calabriam & Cretam adinuenta pariter & adimpoſita, ſiue in Italiæ defectione propter eius cacodoxiam, ſiue in fame & peſtilentia, gentiumq; preſſuris, vt particularia taceam, in præcedentibus oſtenduntur capitulis.* hæc de Leone.

II. De filio autem iſta: *Hic enim per nicioſiſſimus & fœtus, tyrannicè nec legitimè abuſus Imperio, primò quidem à Deo, & intemerata Matre ipſius, & ab omnibus Sanctis abſcedit, magicis maleficijs, & luxurijs, cruentiſq; ſacrificijs, & caballinis ſtercoribus atq; lotio delectatus, mollitiebus, ac dæmonum inuocationibus gaudens atq; omnibus animas corrumpentibus adinuentionibus à tenera ætate conuiuens*. Heu quale monſtrum in ſuum damnum peperit Oriens! Vt palnè perſpicuum redditum fuerit, nonniſi ob flagitia in præteritum perpetrata, tale Conſtantinopolim malum eſſe perpeſſam. Reuoca in memoriam iuſtorum exilia, & alia dira ſub Monothelitis illata fidelibus, quæ ſunt dicta ſuperiori tomo. [b] *Altiſſimus enim eſt patiens redditor*. nec iraſcitur per ſingulos dies, quibus homines peccant; ſed miſericordiâ magnâ ſic patiens nõ ſolùm peccata in tribulatione dimittit, ſed gloriâ quoque coronat, dum videlicèt, eo modo Martyrum coronis Eccleſiam Orientalẽ illuſtrat, vt in camino ignis ſcoriâ ſelectâ aurum purum exiſtat, quo & conficeretur corona Martyribus. Quis non videat, atque ipſis manibus tangat, hoc fuiſſe conſilium Domini, cùm nefandiſſimos homines non ſolùm regnare permiſerit, ſed tum Patrem, tuum filium ad annos plurimos propagare vitam iuerit, inſuper & à coniurationibus tentatis ſæpiùs liberos abſq; obice ſummâ ſecuritate reddiderit? Nam audi quos nexus idem Conſtantinus euaſit hoc ipſius Imperij exordio, ab Imperio iam factus extorris; & quomodo ſtatim exactus ab imperio, in ipſum fuit denuò reſtitutus.

QVALIS CONSTANTINVS COPRONYMVS.

b Eccl. 5.

III. Sed de eo primùm dicendum hîc eſt, hoc primo anno eius Imperij ab eo fuiſſe promulgatû edictum contra venerandas imagines. Theophanes enim id teſtatur, & Cedrenus, atq; alij idem affirmant; ſed repreſſus eſt, ne quod cœperat malum, modò perficeret, aduerſarium Deus excitans contra eum, ſi fortè his monitus malis à cœpto deſiſteret. Sed audi Theophanem.

Fuit gener Leonis Imperatoris maritus Annæ eius filiæ Artabaſdus Curopalata, olim Prætor Armeniæ, qui præſtò fuit ipſi Leoni ad inuadendum Imperium. Hunc, vbi imperium aſſumpſit, ſuſpectũ habere cœpit Conſtantinus, ob idq; primùm molitus eſt necem filiorum ipſius. Hoc namq; anno quinto Kalendas Iulij profectus aduerſus Arabes Imperator, petijt ab Artabaſdo vt filios ſuos ad ſe mitteret, quos vt nepotes ex ſorore filios videre cuperet. Intelligens autem paratam fraudẽ Artabaſdus minimè mittere voluit; cumq; ſe ſciret ob id malè habendum ab Imperatore, præuenit ipſe inſequi eum, & ex Imperatoris amicis quos habere potuit, interfecit, cùm ipſe Conſtantinus fugâ lapſus, equo ſtrato reperto, fugit Amorium ad Lacinum ductorẽ Thracenſium copiarum, quẽ pollicitationibus induxit, vt ſibi aduerſus Artabaſdũ præſidio eſſet.

ARTABASDI REBELLIO.

IV. *Intereà verò Artabaſdus Conſtantinopolim ad Theodorum Patricium, cui cura commiſſa erat Vrbis, abſente imperatore, miſit Athanaſium Silentiarium, vt eum in ſuas partes pertraheret: quod ille præſtitit, & populo mentiens iam eſſe mortuũ Conſtantinum, effecit vt Artabaſdus Imperator acclamaretur: ſic igitur populus liberum ſe credens ab imperio Conſtantini, in eum omnia ſacrę opprobria & maledicta ceperunt; contra verò acclamare Artabaſdo vt homini orthodoxo: cùm & Epiſcopus ciuitatis Anaſtaſius licèt hactenus ſe exhibuiſſet hæreticum, inſeruiens tempori, cùm inſpiceret imperare Catholicum, vnà cum alijs deteſtari Conſtantinum Imperatorem, tanquàm Dei inimicum, & in omnibus impium, & vnà cum populo laudibus tollere Artabaſdum Orthodoxum & Catholicæ fidei propugnatorem. Sic itaque Artabaſdus acceptus ab omnibus Conſtantinopolim eſt ingreſſus, vt filios Conſtantini captos, cæſos, & tonſos carceri mancipauit. Quo autem ſibi noui Principis gratiam demereret Anaſtaſius Patriarcha, grande pandit Conſtantini ſecretum. Nam tenens* (inquit Theophanes) *honoranda & viuifica ligna ſanctiſſimæ Crucis, iurauit populo, dicens: Per eum qui in ipſis affixus eſt, ſic dixit mihi Conſtantinus aſſeuerans: Ne exiſtimes filium Dei eſſe quem genuit Maria, qui que dicitur Chriſtus, ſed purum hominem. Maria autem eum peperit, ſicut me peperit Maria mater*

ARTABASDVS IMPERIVM ARRIPIT.